

SECTION 8. CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY. CRIMINAL AND PENAL LAW

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-674-4-41>

THE SUBJECTIVE ASPECT OF THE COMPOSITION OF A CRIMINAL OFFENSE PROVIDED FOR IN ARTICLE 201-2 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE

СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВOPOPУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 201-2 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Krynychna A. O.

*Postgraduate student at the research
laboratory on the problems of preventing
criminal offenses Donetsk State
University of Internal Affairs
Kropyvnytskii, Ukraine*

Кринична А. О.

*аспірант науково-дослідної
лабораторії з проблем запобігання
кримінальним правопорушенням
Донецький державний університет
внутрішніх справ
м. Кропивницький, Україна*

Чотири роки триває повномасштабне вторгнення РФ на територію України, що вже призвело до катастрофічних наслідків для нашої держави. Зокрема, втрата населення, знищення інфраструктури, руйнування цілих регіонів – це все, з чим довелося стикнутися Україні. У такий нелегкий час інші країни світу намагаються допомогти та підтримати нашу країну, надаючи благодійні пожертви, гуманітарну та безоплатну допомогу.

Однак, незаконне використання гуманітарної допомоги має негативний вплив не тільки на можливість забезпечення такою допомогою кожного громадянина, який її потребує, але й нищить авторитет нашої держави на міжнародній арені, що потенційно в майбутньому матиме руйнівні наслідки для кожного українця. Задля протидії та боротьби з подібними діями в державі, Кримінальним кодексом (далі – КК) України встановлена кримінальна відповідальність за незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги (ст. 201-2), дослідження якої є вкрай актуальним.

Продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги або використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги або укладання інших правочинів щодо розпорядження таким майном, з метою отримання прибутку визнається кримінальним правопорушенням, передбаченим ст. 201-2 КК України [1].

Суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 201-2 КК України може бути як загальний, так і спеціальний (наділений певними властивостями).

Суб'єктом досліджуваного кримінального правопорушення може бути будь-яка фізична осудна особа, яка вчинила кримінальне правопорушення у віці шістнадцяти років (ст.ст. 18-22 КК України) [1].

Зазвичай, на практиці йдеться про всіх тих пересічних громадян, які у найрізноманітніші способи долучаються до процесу надання відповідної допомоги, проте з задалегідь сформованим меркантильним бажанням отримати вигоду від цього або такій спокусі вони піддаються уже під час організації діяльності з товарами чи предметами гуманітарної допомоги [2, с. 187].

Разом з тим, ч. 2 ст. 201-2 КК України виділено також і спеціального суб'єкта – службову особу, яка задля отримання прибутку використовує службове становище. Найбільш поширеними прикладами останнього є відповідна протиправна діяльність у сфері благодійної допомоги ЗСУ та внутрішньо переміщеним особам, у вчиненні якої правоохоронцями підозрюються керівники громадських організацій, а також службові особи органів державної влади, місцевого самоврядування, зокрема обласних військових адміністрацій і місцевих рад [2, с. 187].

Суб'єктивна сторона незаконного використання гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги характеризується умисною формою вини (особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і бажала їх настання) (ст. 24 КК України).

Обов'язковим елементом суб'єктивної сторони зазначеного складу кримінального правопорушення є мета його вчинення, а саме отримання прибутку.

Література:

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.05.2001 № 2341-III. Дата оновлення: 17.07.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

2. Шевчук А. В., Боднарук О. М. Кримінальна відповідальність за розкрадання гуманітарної допомоги. *Науковий вісник*

Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2022. Випуск 72: частина 2. С. 184–191.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-674-4-42>

**CURRENT TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF STATE POLICY
IN THE FIELD OF COMBATING THE RECEIVING
OF UNLAWFUL BENEFITS BY OFFICIALS IN UKRAINE**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ОТРИМАННЮ НЕПРАВОМІРНИЙ ВИГОДИ
СЛУЖБОВИМИ ОСОБАМИ В УКРАЇНІ**

Pushkar O. A.

*PhD in Law, Doctoral Candidate at the
Department of Criminal Law and
Procedure
State Tax University
Irpın, Ukraine*

Пушкар О. А.

*кандидат юридичних наук,
докторант кафедри кримінального
права і процесу
Державний податковий університет
м. Ірпін, Україна*

Сучасні тенденції розвитку державної політики у сфері протидії отриманню неправомірної вигоди службовими особами в Україні формуються під впливом європейської інтеграції, міжнародних антикорупційних стандартів та викликів воєнного часу. Посилення інституційної спроможності антикорупційних органів, удосконалення механізмів фінансового контролю й цифровізація публічного управління стають ключовими напрямками реформування цієї сфери. У таких умовах особливого значення набуває комплексний підхід до формування державної політики, спрямований на підвищення прозорості, невідворотності відповідальності та зміцнення довіри суспільства до публічної влади.

Порядок формування та реалізації державної політики, зокрема й у сфері протидії одержанню неправомірної вигоди службовими особами урегульовано законами України «Про запобігання корупції» [1], «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки» [2], постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки» [3] тощо.

Так, аналіз положень наведених нормативно-правових актів дає підстави стверджувати, що у них закладено цілісну та ієрархічно